

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาประชากรของประเทศให้มีคุณภาพ ซึ่งหมายถึง การมีความรู้ มีวินัย มีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม เพราะการศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540, หน้า 4) ได้กล่าวว่า การศึกษาจะช่วยสร้างความเจริญงอกงามทั้งในความคิด จิตใจ ทั้งยังได้พัฒนาตนเองด้านต่างๆ ตลอดช่วงชีวิต เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลระหว่างความเจริญทางด้านวัตถุ กับความเจริญทางด้านจิตใจ องค์ประกอบที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาสังคมนั้นก็คือ “คน” เพราะคนเป็นผู้ที่มีความรู้สึกรู้คิด มีความเฉลียวฉลาด รู้จักการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ดังนั้น การพัฒนาคนให้มีประสิทธิภาพหรือมีคุณภาพ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เหล่านี้เป็นสิ่งที่ถูกต้อง และการพัฒนานั้นย่อมบรรลุเป้าหมายที่มีอยู่

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ได้กำหนดความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาพอสรุปได้ว่า การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และในมาตรา 27 ระบุว่า ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักรักษา และส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ

การจัดการศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครองนักเรียน ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากการลงทุนทางการศึกษาโดยตรงจากการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อ โดยมุ่งหวังให้บุตรหลานมีพัฒนาการการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การประกอบอาชีพที่มีความมั่นคงและพัฒนาศักยภาพของตนเองให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข เพราะการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนนั้น

มิได้เกิดขึ้นจากการศึกษาทางด้านวิชาการเพียงอย่างเดียว แต่การได้รับการพัฒนาในด้านอื่นๆ ที่เป็นสิ่งช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ด้านต่างๆ ทั้งประสบการณ์ สังคมและสติปัญญา จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาด้วยเช่นกัน ถึงแม้จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาจะมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ และทักษะในการดำเนินชีวิต ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามโลกในยุคปัจจุบัน แต่ด้านสังคม วัฒนธรรมและประเพณีในการปรับตัวให้เข้าอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ก็เป็นสิ่งจำเป็น เพราะนักเรียนที่อยู่ในสังคมของโรงเรียน มีพื้นฐานทางความคิดที่แตกต่างกันออกไป และความเป็นอยู่ที่แตกต่างกัน จึงส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย (หน่วยศึกษานิเทศก์, กระทรวงศึกษาธิการ, 2538, หน้า 3-5)

งานกิจการนักเรียน เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง ซึ่งวิวัฒนาการมาจากงานปกครอง และเป็นงานที่ส่งเสริมให้งานวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการจัดกิจกรรมบริการด้านต่างๆ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนให้มีภาวะผู้นำและภาวะผู้ตามที่ดี รู้จักการเคารพ และให้เกียรติ เห็นคุณค่าของตนและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออกในสิ่งที่ควร สร้างค่านิยมที่เหมาะสม รู้จักการประหยัดขีดหลักเศรษฐกิจพอเพียง อีกทั้งยังช่วยลดและขจัดปัญหาของนักเรียน เป็นการเสริมสร้างให้นักเรียนมีความพร้อมในการเรียนมากขึ้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้เกิดจากปัจจัยหลาย ๆ ด้าน เช่น ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง ตลอดจนการรับอารยธรรมแบบอย่างจากตะวันตก กอปรกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่รุดหน้ารวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวสร้างพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมขึ้นมากมาย เช่น ปัญหานักเรียนหนีเรียน นักเรียนก่อการวิวาท การมีเพศสัมพันธ์ก่อนถึงวัยอันควร สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคที่ทำลายพัฒนาการการเจริญเติบโตและพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียน จากความสำคัญและความหลากหลายของปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนในปัจจุบัน ผู้บริหารโรงเรียนซึ่งมีหน้าที่ในการวางแผน และกำหนดกรอบนโยบายการพัฒนาให้นักเรียนตามโครงสร้างการบริหารงานในฝ่ายต่างๆ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความสำคัญกับการบริหารงานด้านกิจการนักเรียน โดยต้องให้ความสำคัญควบคู่ไปกับการบริหารงานอื่นๆ เพื่อจัดหาบริการที่ดี เหมาะสม มีคุณภาพและตรงตามความต้องการที่แท้จริงของนักเรียน (ปิ่นหทัย หนูนวล, 2544, หน้า 12)

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยหลายเรื่อง พบว่า การบริหารจัดการงานด้านกิจการนักเรียนที่ดีจะส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการศึกษา และปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จของการศึกษาอีกประการหนึ่งก็คือความร่วมมือของผู้ปกครอง โดยผู้ปกครองจะต้องยอมรับและร่วมมือในการจัดการศึกษาของโรงเรียน โรงเรียนจะต้องยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง ดังนั้น ความคิดเห็นของผู้ปกครองจึงมีความจำเป็นต่อการบริหารกิจการนักเรียนมาก เพราะงานกิจการนักเรียน เป็นการพัฒนาผู้เรียนเพิ่มเติมและสนับสนุนทักษะทางด้านวิชาการ เช่น พฤติกรรม จริยธรรม ความมีระเบียบวินัย การพัฒนาตนเองทั้งด้านดนตรีและกีฬา ให้มีสมรรถภาพ

ที่สมบูรณ์ทางด้านร่างกายและจิตใจ เนื่องจากสภาพของนักเรียนในปัจจุบันยังมีคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ของสังคม โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนนักศึกษาที่กำลังอยู่ในวัยเรียน เช่น ปัญหา ยาเสพติด การทะเลาะวิวาท การใช้ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคม การประพฤติผิดเกี่ยวกับเรื่องเพศ เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้บ่งบอกถึงการขาดความมีระเบียบวินัยและการเสริมสร้างสภาพทางร่างกายและจิตใจที่ดี ขาดภูมิคุ้มกันที่ดีจากครอบครัวและความรู้ความเข้าใจในการดำรงชีวิตและการปรับตัวให้ทันกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนไปในปัจจุบัน ซึ่งโรงเรียนสตรีวุฒิสศึกษา เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาให้กับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา และนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในช่วงของวัยรุ่นตอนต้น ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนและสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เป็นสิ่งยั่วยุให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ไม่ดีเริ่มมีมากขึ้น โดยการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นกับนักเรียน จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง การทำวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครอง เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานด้านกิจการนักเรียน เพื่อนำผลวิจัยไปพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานกิจการนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและบุคคลทั่วไป ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหาร โรงเรียนสตรีวุฒิสศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้เล็งเห็นความสำคัญของการดำเนินงานกิจการนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งผลการวิจัยที่ได้ จะเป็นพื้นฐานในการวางแผน กำหนดนโยบายการทำงานเกี่ยวกับการบริหารงานด้านกิจการนักเรียน ให้มีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนสตรีวุฒิสศึกษา เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนสตรีวุฒิสศึกษา เขตคลองสาน กรุงเทพมหานครจำแนกตาม อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาและรายได้ของผู้ปกครอง
3. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาลูกเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนสตรีวุฒิสศึกษา เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนสตรีวุฒิมศศึกษา เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน
2. ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนสตรีวุฒิมศศึกษา เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน
3. ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนสตรีวุฒิมศศึกษา เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน
4. ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนสตรีวุฒิมศศึกษา เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- มัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสตรีวุฒิมศศึกษา เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2552 จำนวน 398 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- มัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสตรีวุฒิมศศึกษา เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2552 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Kerjcie, Robert and Morgan, Earyle, pp. 608-609, อ้างถึงใน สุริยา เสียงเย็น, 2550, หน้า 63) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 196 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น คือ สถานภาพของผู้ปกครอง ได้แก่ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ของผู้ปกครอง

2.2 ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนสตรีวุฒิมศศึกษา เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 8 ด้าน ดังนี้

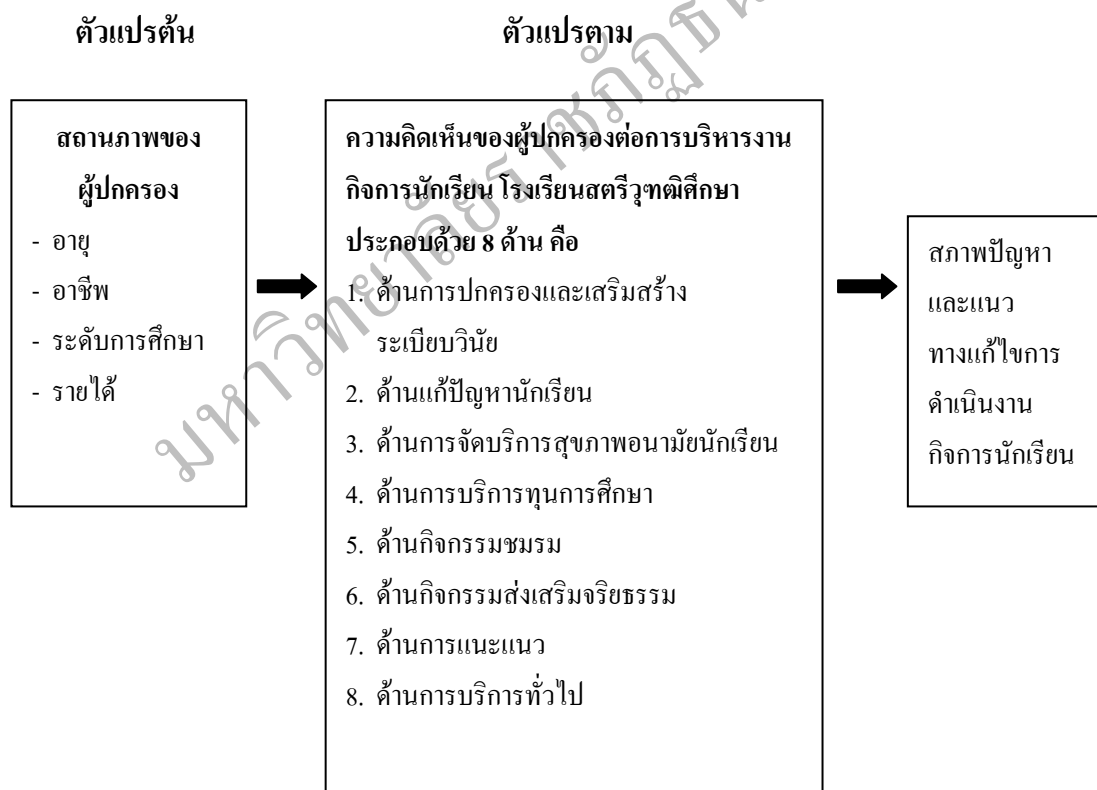
- (1) ด้านการปกครองและเสริมสร้างระเบียบวินัย
- (2) ด้านการแก้ปัญหานักเรียน

- (3) ด้านการจัดบริการสุขภาพอนามัยนักเรียน
- (4) ด้านการบริการทุนการศึกษา
- (5) ด้านกิจกรรมชมรม
- (6) ด้านกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรม
- (7) ด้านการแนะแนว
- (8) ด้านบริการทั่วไป

3. ลักษณะของงานวิจัย เป็นวิจัยเชิงสำรวจ

4. ขอบเขตระยะเวลาของการวิจัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียน หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนโดยมีอารมณ์ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมเป็นพื้นฐานในการแสดงออก ส่วนการตอบสนองอาจชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับการทำงานที่ผู้บริหาร โรงเรียนร่วมมือกับ บุคลากรในโรงเรียน และบุคลากรนอกโรงเรียนซึ่งประกอบด้วย ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา คนในชุมชน เป็นต้น

การบริหารงานกิจการนักเรียน หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการพัฒนานักเรียนโดยตรง นอกเหนือจากการสอนปกติในชั้นเรียน เป็นงานที่ประกอบด้วย การบริการและกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อช่วยส่งเสริมการสอนของครูและช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม อารมณ์ ควบคู่กับการพัฒนาทางด้านทักษะทางวิชาการ แบ่งออกเป็น 8 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการปกครองและเสริมสร้างระเบียบวินัย หมายถึง โรงเรียนมีข้อบังคับที่ครู และนักเรียนกำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนควบคุมความประพฤติของตนเอง ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย เช่น วินัยในการแต่งกาย ระเบียบแถว ความตรงต่อเวลา และรวมถึงกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมความมีระเบียบวินัยของนักเรียนให้ประพฤติดี

2. ด้านการแก้ปัญหานักเรียน หมายถึง โรงเรียนมีการจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงแนวทางการปฏิบัติและแนวทางการแก้ไขปัญหานักเรียน อันเกิดจากการหนีเรียน การขาดเรียน โดยไม่มีเหตุอันควร มาตรการการดูแลความปลอดภัย ปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม รวมทั้งบทลงโทษที่ทางโรงเรียนและผู้ปกครองร่วมกันกำหนดขึ้น

3. ด้านการจัดบริการสุขภาพอนามัยนักเรียน หมายถึง โรงเรียนจัดสถานที่และ บริการสุขภาพให้แก่เด็กนักเรียนมีสุขภาพที่ดี ได้แก่ ห้องพยาบาล เวชภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ในการปฐมพยาบาล การบริการตรวจสุขภาพประจำปี การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับอนามัยให้กับนักเรียน จากบุคคลภายในโรงเรียนและจากองค์กรภายนอก รวมทั้งการให้ความรู้เรื่องสุขภาพทั้งที่เป็นเอกสาร ป้ายนิเทศการและการอบรม รวมถึงการจัดบริการอาหารกลางวันที่ถูกสุขลักษณะให้กับนักเรียน เป็นต้น

4. ด้านการบริการทุนการศึกษา หมายถึง โรงเรียนให้บริการช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดทุนและขาดแคลนในเรื่องอุปกรณ์การศึกษา โดยการสำรวจความจำเป็นในการขอรับทุน จัดหาและติดต่อขอทุนจากแหล่งอื่นๆ จัดตั้งกองทุนสำหรับช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนและนักเรียนที่เรียนดี โดยมีหลักเกณฑ์ที่มีความเหมาะสมและเป็นธรรม

5. ด้านกิจกรรมชมรม หมายถึง โรงเรียนจัดตั้งชุมนุมหรือชมรม มีการสนับสนุนให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมของชุมนุมหรือชมรมด้วยความสมัครใจ โดยกิจกรรมชมรมมีทั้งกีฬาและนันทนาการ มีการจัดแข่งขันความสามารถทางด้านดนตรี กีฬา ศิลปะอยู่เสมอ รวมทั้งสนับสนุนอุปกรณ์ต่างๆ และสถานที่เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมชมรม

6. ด้านกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรม หมายถึง โรงเรียนมีการอบรมคุณธรรม จริยธรรม ให้เด็กอย่างต่อเนื่อง มีการบรรยายธรรมะ จัดกิจกรรมเสริมสร้างสมาธิ สอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมในการจัดการเรียนการสอน มอบเกียรติบัตรให้แก่นักเรียนที่ประพฤติดี และจัดโครงการธนาคารคนดี รวมถึงการปฏิบัติตนของครูในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม

7. ด้านการแนะแนว หมายถึง โรงเรียนมีครูที่คอยให้คำปรึกษากับนักเรียนในด้านต่างๆ เช่น เรื่องการเรียน ทักษะการศึกษาศึกษาและการศึกษาต่อ โดยมีรูปแบบและวิธีการที่สามารถอำนวยความสะดวกได้ง่าย

8. ด้านการบริการทั่วไป หมายถึง การจัดสวัสดิการให้กับนักเรียนได้รับความสะดวกสบายในสถานศึกษาเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ เช่น สวัสดิการร้านค้า โรงอาหาร การจัดสอนซ่อมเสริม กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยและสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง ผู้ปกครองของนักเรียน โรงเรียนสตรีวุฒศึกษา เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร

สถานภาพของผู้ปกครอง หมายถึง ข้อมูลส่วนตัวของผู้ปกครอง ได้แก่ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาและรายได้ของผู้ปกครอง

1. อายุ หมายถึง ช่วงอายุของผู้ปกครองตั้งแต่ ต่ำกว่า 30 ปี, 31-35 ปี, 36-40 ปี และมากกว่า 40 ปีขึ้นไป

2. อาชีพ หมายถึง อาชีพของผู้ปกครองในปัจจุบัน เช่น รับจ้าง, ค้าขาย, รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และธุรกิจส่วนตัว

3. ระดับการศึกษา หมายถึง การจบการศึกษาของผู้ปกครองซึ่งแบ่งเป็นการจบการศึกษาระดับประถมศึกษา, มัธยมศึกษา, ปวส.หรือปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี

4. รายได้ หมายถึง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครอง เช่น ต่ำกว่า 10,000 บาท, 10,000-20,000 บาท และมากกว่า 20,000 บาท

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนสตรีวุฒศึกษา เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการบริหารงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียนสตรีวุฒศึกษา เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร
2. นำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียนสตรีวุฒศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครองต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี